

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. V. Ex eo quod dentur habitus supernaturales probatur existere actus
supernaturales.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

TOM. II. de Fidei, aliorumq; actuum supernaturalitate pronuntiata.

de gratiâ universim de omnibus actibus supernaturalibus ostendi. Sic in Concilio Milevitano cap. 4. utrumque dicitur esse donum Dei, & scire quid agere debeamus, & diligere, ut faciamus. Idem docet Concilium Tridentinum sess. 6. can. 3. ubi definitur, neminem sine praveniente Spiritu Sancti inspiratione, ejuq; adiutorio, credere, sperare, diligere, aut penitere posse sicut oportet: quod etiam tradit idem Concilium cap. 5. 6. & 12. Hoc etiam multo antè definiverat Concilium Araul. secundum cap. 6. & sequentibus. In hujus insuper doctrinæ confirmatione multi sunt Sancti Patres, Cælestinus & Innocentius Pontifices, item S. Augustinus, S. Prosper, & S. Fulgentius, dum contra Pelagium ejusque reliquias de naturâ & necessitate gratiæ disputant, ut in primo Tomo fusè dictum est.

IV. Non propter rerum credendarum difficultatem auxilium spectabile requiritur Patres.

Respondent aliqui, Patres & Concilia, peculiare illud adiutorium, non ob actuum Fidei supernaturalitatem requirere, sed ob difficultatem, quæ in rebus credendis reperitur. Contra primò; res enim credendæ sæpenumero sunt faciles, & tales, ut vel homini eas dicenti assensum haud difficulter præbeamus, ergo à fortiori circa easdem credere possumus Deo. Contra secundò; absque quædam, & contra omnem rationem, hominum suavis & eloquentiâ credunt hæretici, ut non dari in hominibus liberum arbitrium, mandata Dei esse servatu impossibilia, quibus nihil dici potest stolidius. Si, inquam, ad hæc, & his similia, quæ cum lumine naturali aperte pugnant, credenda induci fictis quibusdam rationibus possunt homines, quidni vera Fidei mysteria credere actui naturali poterunt. Actus ergo ad quem Concilia & Patres gratiam prævenientem, & peculiare illud adiutorium requirunt, est ejusmodi, ut nullius, quantumvis facundi hominis eloquentiâ & suavis elicere eum quisquam per se possit, sed omnes omnino artis ac naturæ vires excedit.

Fuisti hæreticorum rationibus multi sapè ad falsam amplectenda dogmata pertrahuntur.

V. Ob difficultatem in credendo præsidium non requiritur peculiare auxilium.

Nec etiam oritur hæc difficultas ex parte modi credendi; vel enim hic modus est quod Fides sit obscura, hinc tamen provenire nequit tanta difficultas, cum & Fides, qua homo homini credit, sit obscura, & nihilominus homines passim sibi invicem Fidem adhibent: vel oritur difficultas ex firmitate, quæ in actibus Fidei circa articulos credendos est necessaria; hoc tamen dici nequit, hæretici namque tam firmiter suis erroribus adherent, quam orthodoxi adherent veritati. Ad credendum itaque sicut oportet, seu ad salutem consequendam, debet actus Fidei esse altioris ordinis ad omnem actum in substantiâ naturalem, quique in entitate proportionem habeat cum gratiâ & gloriâ, ut sit earum meritorius, gloriam autem esse in substantiâ supernaturalem ostendi Tomo præcedente, Disp. 14. dum de lumine gloriæ. Plures ad hoc argumentum responsiones rejeci supra, Sectione primâ, dum impugnavi supernaturalitatem quoad modum.

Actus Fidei meritorius, esse debet ejusdem ordinis cum gratiâ & gloriâ.

SECTIO QUINTA.

Ex eo quòd dentur habitus supernaturales, probatur existere actus supernaturales.

I. Ex habitibus supernaturalibus

VLTERIUS etiam ostenditur actum Fidei divinæ esse in substantiâ supernaturalem: dantur siquidem habitus supernaturales Fidei,

Spei, & Charitatis ad actus harum virtutum eliciendos peculiariter à Deo infusi, ergo hi actus sunt in substantiâ supernaturales, nisi enim haberent prædicatum aliquod excedens omnes naturæ vires, principia hujusmodi supernaturalia non postulerent, nec habitus hujusmodi operativi, quique sunt per modum potentia, & dant simpliciter posse, sicut habitus naturales posse faciliè, ad eorum productionem infunderentur.

Antecedens itaque, quòd scilicet detur habitus supernaturalis ad actus Fidei divinæ eliciendos à Deo infusus, quamvis aliqui id negent, tantum nihilominus pro illius existentia est in Conciliis fundamentum, ut varii Theologi, inter quos est P. Hurtado hic, Disp. 62. §. 4. affirmat hoc si non gravi notâ negari non posse. Lugo verò hic, Disp. 9. sect. 3. num. 41. Fide certum esse docet dari in adultis justificatis donum Fidei infusæ, seu principium supernaturale permanens, actuum Fidei divinæ elicitivum, sive hoc donum vocandum sit habitus, sive non; fortassis enim, inquit, necdum est definitum, hoc donum esse habitum. Idem docet Curiel. 2. q. 110. art. 2. & alii. Vega etiam lib. 7. in Tridentinum, cap. 24. qui Concilio interfuit, ubi retulisset sententiam asserentem adultis in justificatione præter gratiam habitalem infundi dona, seu virtutes, Fidem nimirum, &c. subjungit: *Usum est huic sanctæ Synodo (Tridentinæ) acceptare sententiam istam, & asserenti oppositum anathema indicere: intellexit enim hanc esse communem Ecclesiæ Fidem; tametsi non sub nomine habituum.*

II. Auctoritas probatur dari habitum supernaturalem Fidei, per se à Deo infusum.

Multi asserunt appellandum esse donum Fidei, non habitum.

Ut verò rem hanc enucleatius evolvamus; tria à nonnullis circa certitudinem Fidei de existentia horum, sive donorum sive habituum tempora distinguuntur. Sotus itaque lib. 2. de gratiâ, cap. 18. & 19. cum aliis affirmat, ante Concilium Viennense sub Clemente V. non solum non fuisse de Fide, vel ab Ecclesiâ definitum dari hæc dona, virtutes, aut habitus Fidei, &c. sed nec ita constanter in hanc sententiam illius temporis Theologos conspirasse. Hinc, inquit, Innocentius III. cap. *Majores* de Baptismo asserere videtur hoc inter Theologos suo tempore valdè fuisse incertum, ideòque illud cum noluisse definire. Secundum tempus statuunt à Concilio Viennensi inclusive usque ad Tridentinum; in hoc namque Concilio aiunt definitum esse tanquam probabilius hujusmodi virtutes seu habitus infundi. Tertium tandem tempus est jam post Concilium Tridentinum; quòd, inquit, quamvis expressius hæc de re pronunciaverit, quam Concilia antecedentia, negant tamen, etiam post illud, esse de Fide dari hujusmodi habitus infusos: foret nihilominus ingentissima, inquit Sotus, temeritas eos negare.

III. Tria à quibusdam circa certitudinem horum, vel donorum, vel habituum tempora distinguuntur.

Dicunt nonnulli, nec ante nec post Concilium Viennense fuisse de Fide dari hujusmodi dona, seu virtutes.

His tamen non obstantibus dicendum, Fide certum esse nobis in justificatione infundi habitum, seu virtutem, & donum aliquod permanens Fidei infusæ. Hoc probatur primò ex illo primæ ad Corinthios 13. vers. 13 ubi docet Apostolus Fidem nunc, seu in hac vitâ manere, excidere verò in futurâ: hoc autem clarum videtur, non de actu Fidei intelligendum esse, sed de habitu, actus siquidem non semper in hac vitâ manet, quando enim dormimus, actum Fidei non elicimus, cum tamen etiam tunc simus fideles, ergo hæc denominatio non ab actu desumitur, sed ab habitu, qui in nobis etiam dormientibus manet, & animam informat. Dices, etiam in dormienti-

IV. Fide certum est nobis in justificatione habitum, seu principium permanens Fidei infusæ, conferri.

Locus iſte
Apoſtoli-
cè nullo
modo poteſt
de Fide
aſſerri.

dormientibus dici poteſt manere actus Fidei, non quidem phyſicè, ſed moraliter, ex eo nimirum quòd quis immediatè ante ſomnum actum Fidei elicerit. Sed contra: Sic namque ſi juſtus quiſpiam immediatè ante mortem actum Fidei eliceret, dici ſimiliter poſſet manere Fides in patriâ in animâ illâ, quæ hunc actum Fidei elicerat. Alia ergo Fides eſt, quam dicit Apoſtolus in hac vitâ, ſeu viâ manere, non in patriâ.

V.
De Concilio
Tridentino
eſſenditur
dari habi-
tus, ſeu do-
na perma-
nentia Fidei,
Spei, & Cha-
ritatis.

Probatum ſecundò ex Concilio Tridentino, in quo planè definitum videtur dona hæc permanentia Fidei, Spei, & Charitatis in juſtificatione ſimul cum gratiâ nobis infundi. Seſſ. ergo 6. cap. 7. poſtquam diſpoſitiones, quæ juſtificationem antecedunt, & inter eas actum Fidei & Spei enumeraveſſet, ſic ſubjungit: *Hanc diſpoſitionem, & præparationem juſtificatione ipſa confequitur, qua non eſt ſola peccatorum remiſſio, ſed ſanctificatio etiam, & renovatio interioris hominis per ſuſceptionem gratiæ & donorum: per hæc autem dona non intelligit Fidem & Spem actualem, cum dona iſta, ut ait Concilium, diſtinguantur à præparatione, utpote quam confequitur, præparatio autem, ut vidimus, includebat actus Fidei & Spei, ergo hæc dona intelligi debent aliquod permanentes, & à Fidei & Spei actibus diſtinctum.* Clariùs adhuc poſtea loquitur Concilium eodem capite his verbis: *Vnde in ipſâ juſtificatione cum remiſſione peccatorum hæc omnia ſimul infuſa accipit homo per IESUM CHRISTUM, cui inferitur, Fidem, Spem, & Charitatem: ſicque declarat quænam fuerint illa dona, quæ in juſtificatione ſupra dixerat infundi.*

Aliud Con-
cilium Tri-
dentini teſti-
monium pro
habitu, ſeu
dona perma-
nente Fidei.

VI.
Amiſſâ ju-
ſtificationis
gratiâ, non
ſemper ami-
tuntur Fides.

Tandem idem Concilium Seſſ. 6. can. 28. definit per quocumque peccatum mortale amitti gratiam juſtificationis, non verò Fidem, ſed hæc deſtrui per ſolam infidelitatem, ergo admittit verum donum permanentis Fidei, ſeu habitum ſupernaturalem, amiſſâ per peccatum gratiâ, adhuc perſiſtente; ſi enim eſſet naturalis, quamvis per unicum actum Fidei non nihil minueretur, ut aliis habitibus naturalibus contingit, qui paulatim per actus contrarios corrumpuntur, non tamen totus Fidei habitus per unum actum infidelitatis deperderetur, ut docet Concilium loco citato, & cap. 15. ejuſdem Seſſionis ſextæ.

Habitus na-
turales non
ſimul toti
deſtruntur.

VII.
Si habitus
Fidei eſſet
naturalis,
daret facili-
tatem in
operando.

Præterea, ſi hic habitus Fidei non ſit in ſubſtantiâ ſupernaturalis, ſeu per ſe infuſus, ſed naturalis tantum, & infuſus per accidens, ejuſdem erit naturæ & indolis cum aliis habitibus naturalibus, ſicque dabit facilitatem, inſtar aliorum habituum naturalium, quod tamen eſt contra omnem experientiam, puer etenim qui in baptiſmo infuſum accepit habitum Fidei, ubi ad rationis uſum pervenit, nullam majorem propterea ſentit in credendo facilitatem, quam ſi baptiſmum non ſuſcepſiſſet. Deinde hæreticus, qui annis aliquot hæreticorum dogmata ſecutus varios actus erroneos eliciſſet; hic inquam, ad Eccleſiam poſtea rediens, & in juſtificatione ſimul cum gratiâ Fidem ſibi infuſam accipiens, ſummam adhuc inclinationem ad errores priſtinos in ſe experitur, ergo habitus Fidei quem modo recipit, non eſt naturalis; hi enim habitus & facilitatem tribuunt ad ſuos actus, & inclinationem tollunt ad contrarios, quod non faciunt habitus ſupernaturales.

Hæreticus
converſus
ſummam
adhuc in-
clinationem
ſentit ad pri-
ſtinos erro-
res.

VIII.
Cum ad
actus ſuper-
naturales
ſufficiat au-
xiium ex-

Dantur ergo habitus ſupernaturales Fidei, Spei, &c. ad actus prout oportet, ſeu ad ſalutem conſequendam neceſſarios eliciendum. Quamvis enim vel per auxilium ſupernaturale extrinſecum, vel intrinſecum tranſiens elici huiſmodi actus

R. P. Comptoni Theol. Scholaſt. Tom. II.

poſſunt, connaturaliùs tamen eliciuntur per principium intrinſecum, idque permanens, actus quippe vitales poſtulant connaturaliter principium intrinſecum, cumque hi habitus, ut dixi, ſint potentiæ in ordine ſupernaturali, ſicut intellectus & voluntas in ordine naturali, connaturaliùs videtur, ut ſint quid permanens ſicut hæc potentiæ naturales. Habitus verò infuſi morales ideo non manent in peccatore, amiſſâ gratiâ, quia gratiam ſupponunt ut radicem, vel phyſicam, ut multi volunt, vel moralem; unde cum peccator per offenſam gravem ipſos demeruerit, Deus illos aufert, & ſicut non niſi aliquo præcedente merito eos primò infundit, ita ſine aliquo merito eos denuo non vult reſtituere. Habitus verò Fidei & Spei ideo in peccatore, habitibus aliis deſtructis, Deus conſervat, quia eorum actus ſunt totius ædificii ſpiritalis ſupernaturalis fundamentum. Sed de hiſ omnibus fuſius dictum eſt Tomo præcedente, dum de gratiâ, & habitibus ſupernaturalibus, tam Theologicis, quam infuſis.

tr'inſecum,
cur inſun-
dantur hæ-
bitus.

Quare in
peccatore
non remo-
nent hæ-
bitus infuſi
morales.

Ad illud quod ſupra, num. 3. afferebatur ex Concilio Vienneniſi, & Innocentio tertio cap. *Majores De baptiſmo & ejus effectu: licet concederemus rem hæc eo tempore non fuiſſe definitam, poſtea tamen definiſſe potuit, imo ut oſtendi num. 5. & 6. definita eſt in Concilio Tridentino ſeſſ. 6. variis locis.* Deinde dico, quamvis circa parvulos tempore Innocentii tertii controverſum inter Theologos fuerit, Utrum iis in baptiſmo infunderentur hæc dona, ſeu virtutes, & in Concilio Vienneniſi definitum ſit tantummodo ut probabilius parvulis juxta ac adultis ea infundi, quoad adultos tamen nullum fuit dubium, quin iis infunderentur: imo Concilium aperte ſupponit ut indubitatum dona hæc & virtutes in juſtificatione ſemper infundi adultis, ſolumque definitum eſt à Concilio eſſe probabilius ea quoque infundi parvulis, ſicut infunduntur adultis, tota enim controverſia, ut dixi, illic erat circa parvulos, de quibus agebatur in Concilio, an ſcilicet in baptiſmo dona illa permanentia reciperent, ſicut illa recipiunt in juſtificatione adultis; qua in re partem affirmativam amplexum eſt Concilium ut probabiliorum, & Patrum ac Theologorum dictis magis conformem.

IX.
Habitum
ſupernatu-
ralium in-
fuſionem non
obſtat quod
aſſertur ex
Concilio
Vienneniſi,
& Innocen-
tione tertio.

Contra Ver-
ſa in Con-
cilio Vienneni-
ſi tantum
erat circa
parvulos,
non circa
adultos.

SECTIO SEXTA.

Quid de ſpeciebus, ad ſupernaturalem Fidei actum requiſitis ſentiendum.

QUÆRES, Utrum ſicut habitus, qui ex parte potentiæ ad actum Fidei divinæ concurrir, eſt ſupernaturalis, ita etiam ſpecies, quæ loco objecti eundem actum efficiunt, debeant eſſe in ſubſtantiâ ſupernaturales. Affirmat P. Granada hic, tractatu 13. Diſp. 7. idem docet Hurtado in præſenti, Diſp. 58. Sect. 4. §. 36. & alii nonnulli, qui ſpecies hæc ſupernaturales unâ cum ipſo habitu ſupernaturali Fidei infundi aiunt, & unâ cum illo deſtrui. Quam firmæ ſint rationes, quibus ad hoc probandum nituntur, poſtea videbimus.

I.
Affirmant
nonnulli
ſpecies ad
actum Fidei
concurrere,
debeo
eſſe in ſub-
ſtantiâ ſu-
pernaturali.

Secunda, eaque probabilior ſententia negat ad actum Fidei ſupernaturalem neceſſarias eſſe ſupernaturales ſpecies, ſed ad actum illum Fidei eliciendum

II.
Ad actum
Fidei ſuffi-
ciunt ſpe-

